

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

10 päivänä heinäkuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Henkilöiden vapaa liikkuvuus – Yhdenvertainen kohtelu – Sosiaaliset edut – Asetus (EU) N:o 492/2011 – 7 artiklan 2 kohta – Taloudellinen tuki korkeakouluopintoihin – Jäsenvaltion ulkopuolella asuvat opiskelijat – Edellytys, joka koskee heidän vanhempiansa kyseisen jäsenvaltion alueella työskentelyn kestoa – Viiden vuoden vähimmäiskesto – Seitsemän vuoden viitekausi – Viitekauden laskentatapa – Taloudellisen tuen hakuajankohta – Välillinen syrjintä – Oikeuttaminen – Oikeasuhteisuus

Asiassa C-410/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Tribunal administratif (hallintotuomioistuin, Luxemburg) on esittänyt 20.6.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 22.6.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Nicolas Aubriet

vastaa

Ministre de l'Enseignement supérieur et de la Recherche,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit C. Toader, A. Rosas (esittelevä tuomari), L. Bay Larsen ja M. Safjan,

julkisasiamies: G. Pitruzzella,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Nicolas Aubriet, edustajanaan S. Jacquet, avocate,
- Luxemburgin hallitus, asiamiehenään D. Holderer, avustajanaan P. Kinsch, avocat,
- Tanskan hallitus, asiamiehinään J. Nymann-Lindegren ja M. Wolff,
- Euroopan komissio, asiamiehinään M. Van Hoof ja D. Martin,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 45 artiklan ja työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta unionin alueella 5.4.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 492/2011 (EUVL 2011, L 141, s. 1) 7 artiklan 2 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Nicolas Aubriet ja ministre de l'Enseignement supérieur et de la Recherche (korkeakouluopetuksesta ja tutkimuksesta vastaava ministeri, Luxemburg) ja joka koskee sitä, että Luxemburgin viranomaiset ovat evänneet mainitulta henkilöltä taloudellisen tuen lukuvuodelle 2014/2015 tämän korkeakouluopintoihin Strasbourgissa (Ranska).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Asetuksen N:o 492/2011 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltion kansalaista ei työntekijänä saa kansalaisuutensa vuoksi saattaa toisen jäsenvaltion alueella kotimaisiin työntekijöihin verrattuna eri asemaan työ- ja palvelussuhteen ehtojen suhteen; tämä koskee erityisesti palkkausta, irtisanomista ja työttömyyden sattuessa paluuta saman alan työhön tai uudelleen työllistämistä.

2. Hänen on saatava samat sosiaaliset ja verotukseen liittyvät edut kuin kotimaisten työntekijöiden.

– –”

- 4 Asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdan sanamuoto on sama kuin työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15.10.1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 (EYVL 1968, L 257, s. 2), sellaisena kuin se on muutettuna 29.4.2004 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2004/38/EY (EUVL 2004, L 158, s. 77), 7 artiklan 2 kohdalla.

Luxemburgin oikeus

Vuotta 2014 edeltänyt säännöstö

- 5 Korkeakouluopintojen suorittamiseen tarkoitettua valtion taloudellista tukea, jota myönnetään Luxemburgissa opintorahana ja -lainana ja jota voidaan hakea riippumatta valtiosta, jossa hakija aikoo suorittaa korkeakouluopintojaan, säänneltiin vuoteen 2014 saakka valtion taloudellisesta tuesta korkeakouluopintoihin 22.6.2000 annetussa laissa (loi du 22 juin 2000 concernant l'aide financière de l'État pour études supérieures; Mémorial A 2000, s. 1106), jota muutettiin useita kertoja.
- 6 Kyseisen 22.6.2000 annetun lain – sellaisena kuin se oli muutettuna 26.7.2010 annetulla lailla (Mémorial A 2010, s. 2040) ja oli voimassa pääasiassa kyseessä olleiden tosiseikkojen tapahtuma-aikaan asiassa, joka johti 20.6.2013 annettuun tuomioon Giersch ym. (C-20/12, EU:C:2013:411) – mukaan korkeakouluopintoihin tarkoitettua taloudellista tukea myönnettiin kullekin korkeakouluopintoja suorittamaan hyväksytyille opiskelijalle, joka joko oli Luxemburgin kansalainen tai Luxemburgin kansalaisen perheenjäsen ja asui Luxemburgissa tai joka oli jonkin toisen Euroopan

unionin jäsenvaltion kansalainen ja asui Luxemburgissa palkkatyöntekijänä, itsenäisenä ammatinharjoittajana, tällaisen aseman säilyttävänä henkilönä tai yhteen edellä mainituista ryhmistä kuuluvan henkilön perheenjäsenenä taikka joka oli saanut pysyvän oleskeluoikeuden.

- 7 Korkeakouluopintoihin tarkoitettua valtion taloudellista tukea koskenut Luxemburgin järjestelmä, joka oli otettu käyttöön 22.6.2000 annetulla lailla, sellaisena kuin se oli muutettuna 26.7.2010 annetulla lailla, katsottiin yhteensopimattomaksi unionin oikeuden kanssa 20.6.2013 annetussa tuomiossa Giersch ym. (C-20/12, EU:C:2013:411), joten kyseisen tuen myöntämisedellytyksiä muutettiin 19.7.2013 annetulla lailla (Mémorial A 2013, s. 3214). Kyseisessä 22.6.2000 annetussa laissa, sellaisena kuin se oli muutettuna 19.7.2013 annetulla lailla, asetettiin korkeakouluopintoihin tarkoitettun taloudellisen tuen myöntämisen edellytykseksi joko se, että opiskelija asui Luxemburgin alueella, taikka – kyseisen alueen ulkopuolella asuneiden opiskelijoiden osalta – se, että nämä olivat sellaisten työntekijöiden lapsia, jotka olivat olleet palkattuja työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia Luxemburgissa yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan taloudellisen tuen hakuajankohtana.

24.7.2014 annettu laki

- 8 Muutettu 22.6.2000 annettu laki on kumottu valtion taloudellisesta tuesta korkeakouluopintoihin 24.7.2014 annetulla lailla (loi du 24 juillet 2014 concernant l'aide financière de l'État pour études supérieures; Mémorial A 2014, s. 2188) (jäljempänä 24.7.2014 annettu laki).
- 9 Valtion taloudellisesta tuesta korkeakouluopintoihin 24.7.2014 annetun lain 3 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Valtion taloudellista tukea korkeakouluopintoihin voivat saada edellä 2 §:ssä määritellyt opiskelijat ja oppilaat, jäljempänä ’opiskelijat’, jotka täyttävät jonkin seuraavista edellytyksistä:

- (1) asianomainen henkilö on Luxemburgin kansalainen tai Luxemburgin kansalaisen perheenjäsen ja hänen kotipaikkansa on Luxemburgin suurherttuakunnassa tai
- (2) hän on Euroopan unionin muun jäsenvaltion tai Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuolena olevan valtion tai Sveitsin valaliiton kansalainen ja hän oleskelee Luxemburgin suurherttuakunnassa henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta ja maahanmuutosta 29.8.2008 annetun muutetun lain 2 luvun mukaisesti palkattuna työntekijänä, itsenäisenä ammatinharjoittajana, henkilönä, joka säilyttää kyseisen aseman, tai edellä mainittuihin ryhmiin kuuluvan henkilön perheenjäsenenä tai hän on saanut pysyvän oleskeluoikeuden, tai

--

- (5) silloin kun kyse on Luxemburgin suurherttuakunnan ulkopuolella asuvista opiskelijoista:
 - a) asianomainen henkilö on työntekijä, joka on Luxemburgin kansalainen tai Euroopan unionin -- kansalainen ja joka työskentelee palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana Luxemburgin suurherttuakunnassa sinä ajankohtana, jona hän jättää hakemuksensa taloudellisesta tuesta korkeakouluopintoihin; tai
 - b) asianomainen henkilö on sellaisen työntekijän lapsi, joka on Luxemburgin kansalainen tai Euroopan unionin -- kansalainen ja joka työskentelee palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana Luxemburgin suurherttuakunnassa sinä ajankohtana, jona opiskelija jättää hakemuksen taloudellisesta tuesta korkeakouluopintoihin, edellyttäen, että kyseinen työntekijä edelleen osallistuu opiskelijan elatukseen ja että kyseinen työntekijä on työskennellyt palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana Luxemburgin suurherttuakunnassa vähintään viiden vuoden ajan sinä ajankohtana, jona opiskelija jättää hakemuksen taloudellisesta tuesta korkeakouluopintoihin, seitsemän vuoden viitekautena, joka lasketaan taannehtivasti siitä päivästä alkaen, jona hakemus taloudellisen tuen saamisesta

korkeakouluopintoihin jätettiin, tai että henkilö, joka säilyttää työntekijän aseman, on edellisestä poiketen täyttänyt edellä mainitun viisi vuotta seitsemästä -perusteen työskentelyn päättymisajankohtana.

--”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 10 Nicolas Aubriet, joka on vuonna 1995 syntynyt Ranskan kansalainen, asuu Ranskassa isänsä Bruno Aubriet'n luona.
- 11 Lukuvuoden 2014/2015 alussa Nicolas Aubriet ilmoittautui strasbourgilaiseen oppilaitokseen opiskelemaan ylemmän teknikon tutkintoa (BTS).
- 12 Hän haki 29.9.2014 Luxemburgin korkeakouluopetuksesta ja tutkimuksesta vastaavan ministeriön taloudellisia tukia käsittelevältä yksiköltä lukuvuodeksi 2014/2015 valtion taloudellista tukea korkeakouluopintoihin, sellaisena kuin tällaisesta tuesta säädetään 24.7.2014 annetussa laissa.
- 13 Nicolas Aubriet jätti hakemuksensa Luxemburgin suurherttuakunnan alueella työskentelevän palkkatyöntekijän lapsena.
- 14 Bruno Aubriet, joka asuu Ranskassa, on nimittäin rajatyöntekijä, joka on työskennellyt palkkatyöntekijänä Luxemburgissa eripituisin keskeytyksin 1.10.1991 alkaen. Hän työskenteli palkkatyöntekijänä Luxemburgissa kymmenen vuoden ajan 1.10.1991–30.9.2001. Oltuaan työttömänä 5.2.2002 asti hän työskenteli uudelleen Luxemburgin alueella kuuden vuoden ajan eli 6.2.2002–14.1.2008. Hän työskenteli Ranskassa 15.1.2008–16.12.2012. Työskenneltyään uudelleen Luxemburgissa 17.12.2012–30.9.2014 hän joutui uudelleen työttömäksi taloudellisesta syystä johtuneen irtisanomisen seurauksena.
- 15 Luxemburgin viranomaiset hylkäsivät 5.11.2014 hakemuksen, jonka Nicolas Aubriet oli jättänyt saadakseen 24.7.2014 annetun lain 3 §:n 5 momentin b kohdan nojalla taloudellista tukea korkeakouluopintoihinsa Strasbourgissa, sillä perusteella, että Bruno Aubriet ei ollut työskennellyt Luxemburgissa vähintään viittä vuotta sinä seitsemän vuoden viitekautena, joka laskettiin taannehtivasti 29.9.2014 alkaen eli siitä päivästä alkaen, jona hakemus taloudellista tuesta oli jätetty.
- 16 Nicolas Aubriet haki 6.5.2015 tuen epäämiseen muutosta Tribunal administratifiltä (hallintotuomioistuin, Luxemburg). Muutoksenhaun käsittelyä lykättiin sen ennakkoratkaisupyynnön seurauksena, joka esitettiin 14.12.2016 annettuun tuomioon Bragança Linares Verruga ym. (C-238/15, EU:C:2016:949) johtaneessa asiassa.
- 17 Nicolas Aubriet otettiin 1.7.2016 palvelukseen luxemburgilaiselle työnantajalle, jossa hän oli suorittanut ammatillisen harjoittelunsa opintojensa aikana. Hän asuu edelleen Ranskassa.
- 18 Bruno Aubriet puolestaan löysi uudelleen töitä Luxemburgista. Hän oli Luxemburgin yleisessä sosiaaliturvakeskuksessa (Centre commun de la Sécurité sociale) vakuutettuna 14.9.2017–29.9.2017 ja 16.10.2017–15.10.2018.
- 19 Tässä tilanteessa Tribunal administratif on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko 24.7.2014 annetun lain 3 §:n 5 momentin b kohdassa Luxemburgin suurherttuakunnan ulkopuolella asuville opiskelijoille asetettu edellytys, jonka mukaan heidän on oltava sellaisten työntekijöiden lapsia, jotka ovat työskennelleet palkkatyöntekijöinä tai itsenäisinä ammatinharjoittajina

Luxemburgissa vähintään viiden vuoden ajan seitsemän vuoden viitekautena sinä ajankohtana, jona taloudellista tukea haetaan, eikä huomioon oteta mitään muita liityntäperusteita, tarpeen Luxemburgin lainsäätäjän esittämän sen tavoitteen saavuttamiseksi, joka on saada lisättyä korkeakoulututkinnon suorittaneiden henkilöiden osuutta?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 20 Aluksi on huomautettava siitä, että vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei muodollisesti tiedustele kysymyksellään unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden nimenomaisen määräyksen tai säännöksen tulkintaa vaan pyytää tätä vain lausumaan sen edellytyksen ”tarpeellisuudesta”, joka kansallisessa lainsäädännössä asetetaan Luxemburgin ulkopuolella asuville opiskelijoille valtion taloudellisen tuen saamiseksi korkeakouluopintoihin ja jonka avulla on tarkoitus mahdollistaa kyseisessä lainsäädännössä tarkoitettujen tavoitteen saavuttaminen, mikä viittaa unionin oikeuden suhteellisuusperiaatteeseen, tällainen seikka ei estä unionin tuomioistuinta esittämästä sille kaikkia unionin oikeuden tulkintaan liittyviä seikkoja, jotka saattavat olla hyödyllisiä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen arvioidessa käsiteltävänä olevaa asiaa, riippumatta siitä, onko kansallinen tuomioistuin kysymyksiä esittäessään viitannut niihin.
- 21 Kuten vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, unionin tuomioistuimen nimittäin on poimittava kaikista kansallisen tuomioistuimen esittämistä seikoista ja erityisesti ennakkoratkaisupyynnön perusteluista ne unionin oikeutta koskevat seikat, joita on syytä tulkita, kun otetaan huomioon riidan kohde (tuomio 8.5.2019, EN.SA., C-712/17, EU:C:2019:374, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 22 Tältä osin ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee selvästi, että ennakkoratkaisukysymys on jatkoa 20.6.2013 annetulle tuomiolle Giersch ym. (C-20/12, EU:C:2013:411) ja 14.12.2016 annetulle tuomiolle Bragança Linares Verruga ym. (C-238/15, EU:C:2016:949), jotka annettiin saman kansallisen tuomioistuimen esittämistä ennakkoratkaisupyynnöistä. Lisäksi on niin, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin mainitsee työntekijöiden ja heidän perheenjäsentensä vapaata liikkuvuutta unionin alueella koskevat säännöt eli tässä tapauksessa asetuksen N:o 492/2011, luettuna yhdessä SEUT 45 artiklan kanssa, 7 artiklan 2 kohdan nimenomaisesti itse ennakkoratkaisupyynnön tekstissä eikä ennakkoratkaisukysymyksen sanamuodossa. Lopuksi kyseinen tuomioistuin esittää riittävästi syyt, jotka ovat saaneet sen tiedustelemaan näiden unionin oikeuden määräysten ja säännösten tulkintaa, sekä yhteyden, joka sen mielestä on kyseisten määräysten ja säännösten ja pääasiassa sovellettavan kansallisen lainsäädännön välillä.
- 23 Niinpä esitetyllä kysymyksellä on ymmärrettävä tiedusteltavan pääasiallisesti, onko SEUT 45 artiklaa ja asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan taloudellisen tuen myöntäminen korkeakouluopintoihin jäsenvaltion ulkopuolella asuville opiskelijoille edellyttää sitä, että taloudellisen tuen hakuajankohtana toinen opiskelijan vanhemmista on työskennellyt palkkatyöntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana kyseisessä jäsenvaltiossa vähintään viiden vuoden ajan seitsemän vuoden viitekautena, joka lasketaan taannehtivasti kyseisen taloudellista tukea koskevan hakemuksen ajankohdasta alkaen, eikä huomioon oteta mitään muita liityntäperusteita, kun tällaisesta edellytyksestä ei säädetä kyseisen jäsenvaltion alueella asuvien opiskelijoiden osalta.
- 24 Asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltion kansalaisen on työntekijänä saatava toisen jäsenvaltion alueella samat sosiaaliset ja verotukseen liittyvät edut kuin kotimaisten työntekijöiden. Tätä säännöstä sovelletaan erotuksetta sekä vastaanottavassa jäsenvaltiossa asuviin siirtotyöläisiin että rajatyöntekijöihin, jotka työskentelevät viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa mutta asuvat toisessa jäsenvaltiossa (ks. vastaavasti tuomio 27.11.1997, Meints, C-57/96, EU:C:1997:564, 50 kohta; tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 37 kohta ja tuomio 14.12.2016, Bragança Linares Verruga ym., C-238/15, EU:C:2016:949, 39 kohta).

- 25 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ammattipätevyyteen johtavien yliopisto-opintojen harjoittamiseen myönnetty toimeentulo- ja opintotuki on asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu sosiaalinen etu siirtotyöläiselle, jonka lapsi voi itse vedota tähän säännökseen saadakseen kyseistä tukea, jos sitä myönnetään kansallisen oikeuden nojalla suoraan opiskelijalle (tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 38 ja 40 kohta ja tuomio 14.12.2016, Bragança Linares Verruga ym., C-238/15, EU:C:2016:949, 40 kohta).
- 26 Sekä SEUT 45 artiklaan että asetuksen N:o 492/2011 7 artiklaan kirjatulla yhdenvertaisen kohtelun periaatteella ei kielletä ainoastaan kansalaisuuteen perustuvaa välitöntä syrjintää vaan myös kaikki sellaiset välillisen syrjinnän muodot, joissa tosiasiallisesti päädytään samaan lopputulokseen muita erotteluperusteita soveltamalla (ks. tuomio 13.4.2010, Bressol ym., C-73/08, EU:C:2010:181, 40 kohta ja tuomio 14.12.2016, Bragança Linares Verruga ym., C-238/15, EU:C:2016:949, 41 kohta).
- 27 Pääasiassa kyseessä olevalla kansallisella lainsäädännöllä asetetaan korkeakouluopintoihin tarkoitettun taloudellisen tuen myöntämisen edellytykseksi joko se, että opiskelija asuu Luxemburgin alueella, taikka – kyseisen alueen ulkopuolella asuvien opiskelijoiden osalta – se, että nämä ovat sellaisten työntekijöiden lapsia, jotka ovat työskennelleet palkkatyöntekijöinä tai itsenäisinä ammatinharjoittajina Luxemburgissa vähintään viiden vuoden ajan taloudellisen tuen hakemista edeltäneenä seitsemän vuoden viitekautena. Vaikka kyseistä edellytystä sovelletaan erotuksetta sekä Luxemburgin kansalaisiin että muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin, tällaisesta työskentelyn vähimmäiskestoja koskevasta edellytyksestä ei säädetä Luxemburgin alueella asuvien opiskelijoiden osalta.
- 28 Tällainen asuinpaikkaan perustuva erottelu – joka saattaa koitua pikemminkin muiden jäsenvaltioiden kansalaisten vahingoksi, koska henkilöt, jotka eivät asu asianomaisessa jäsenvaltiossa, ovat useimmiten muiden valtioiden kansalaisia (ks. vastaavasti tuomio 14.6.2012, komissio v. Alankomaat, C-542/09, EU:C:2012:346, 38 kohta; tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 44 kohta ja tuomio 14.12.2016, Bragança Linares Verruga ym., C-238/15, EU:C:2016:949, 43 kohta) – on sellaista kansalaisuuteen perustuvaa välillistä syrjintää, joka voitaisiin hyväksyä ainoastaan, jos se on objektiivisesti oikeutettua.
- 29 Jotta erottelu olisi oikeutettua, sen on oltava omiaan takaamaan hyväksyttävän tavoitteen toteuttaminen, eikä se saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.
- 30 Tältä osin on todettava ensinnäkin, että – kuten Luxemburgin hallitus korostaa – 24.7.2014 annetulla lailla pyritään samoin kuin 22.6.2000 annetulla lailla, sellaisena kuin se on muutettuna 26.7.2010 annetulla lailla, lisäämään merkittävästi Luxemburgissa niiden asukkaiden osuutta, joilla on korkeakoulututkinto.
- 31 Unionin tuomioistuin on jo katsonut, että tavoite, joka on korkeakouluopintojen suorittamisen tukeminen, on unionin tasolla tunnustettu yleisen edun mukainen tavoite ja että jäsenvaltion toteuttamalla toimella, jolla pyritään turvaamaan sen alueella asuvan väestön korkea koulutustaso, pyritään hyväksyttävään tavoitteeseen, jonka perusteella kansalaisuuteen perustuva välillinen syrjintä saattaa olla oikeutettua (tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 53 ja 56 kohta ja tuomio 14.12.2016, Bragança Linares Verruga ym., C-238/15, EU:C:2016:949, 46 kohta).
- 32 Siltä osin kuin on toiseksi kyse siitä, soveltuuko pääasiassa kyseessä olevan kaltainen edellytys työskentelyn viiden vuoden vähimmäiskestosta opintorahan hakuajankohtana kyseisen tavoitteen saavuttamiseen, on palautettava mieleen, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan se, että siirtotyöläiset ja rajatyöntekijät ovat päässeet jäsenvaltion työmarkkinoille, luo lähtökohtaisesti riittävän integroitumista koskevan yhteyden kyseisen jäsenvaltion yhteiskuntaan ja mahdollistaa sen, että heihin voidaan soveltaa yhdenvertaisen kohtelun periaatetta kotimaisiin työntekijöihin nähden, kun kyse on sosiaalisista eduista (ks. vastaavasti tuomio 14.6.2012, komissio v. Alankomaat, C-542/09, EU:C:2012:346, 65 kohta ja tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 63 kohta).

- 33 Integroitumista koskeva yhteys seuraa muun muassa siitä, että niillä veroilla ja sosiaalimaksuilla, joita siirtotyöläiset maksavat vastaanottavassa jäsenvaltiossa tekemänsä palkkatyön perusteella, he osallistuvat kyseisen valtion sosiaalipolitiikan rahoitukseen. Näin ollen heidän on voitava hyötyä siitä samoilla edellytyksillä kuin kotimaisten työntekijöiden (ks. vastaavasti tuomio 14.6.2012, komissio v. Alankomaat, C-542/09, EU:C:2012:346, 66 kohta ja tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 63 kohta).
- 34 Unionin tuomioistuin on kuitenkin jo myöntänyt, että kansallinen lainsäädäntö, joka on välillisesti syrjivää ja jolla rajoitetaan asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen sosiaalisten etujen myöntämistä rajatyöntekijöille, jos näillä ei ole riittävää sidettä siihen yhteiskuntaan, jossa he työskentelevät siellä asumatta, voi olla objektiivisesti oikeutettu (ks. tuomio 18.7.2007, Geven, C-213/05, EU:C:2007:438, 26 kohta ja tuomio 14.12.2016, Bragança Linares Verruga ym., C-238/15, EU:C:2016:949, 51 kohta).
- 35 Siltä osin kuin on erityisesti kyse valtion taloudellisen tuen myöntämisestä korkeakouluopintoihin siirtotyöläisten ja rajatyöntekijöiden lapsille, jotka asuvat jäsenvaltion ulkopuolella, unionin tuomioistuin on todennut, että se, että kyseisen opiskelijan vanhemmat ovat työskennelleet haetun tuen myöntävässä jäsenvaltiossa huomattavan pitkän ajan, voi olla asianmukainen osoitus tosiasiallisesta siteestä kyseisen jäsenvaltion yhteiskuntaan tai työmarkkinoille (tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 78 kohta ja tuomio 14.12.2016, Bragança Linares Verruga ym., C-238/15, EU:C:2016:949, 55 kohta).
- 36 Tässä asiayhteydessä unionin tuomioistuin on myöntänyt 14.12.2016 antamansa tuomion Bragança Linares Verruga ym. (C-238/15, EU:C:2016:949) 58 kohdassa, että vaatimus, jonka mukaan on niin, että jotta rajatyöntekijän lapset voisivat saada korkeakouluopintoihin myönnettävää valtion taloudellista tukea, vanhemman, joka on rajatyöntekijä, on pitänyt työskennellä vähintään viisi vuotta kyseisen tuen myöntävässä jäsenvaltiossa, on omiaan osoittamaan sen, että kyseisillä työntekijöillä on mainitun kaltainen side kyseisen valtion yhteiskuntaan ja että opiskelijan voidaan kohtuullisen todennäköisesti olettaa palaavan tuen myöntävään jäsenvaltioon opintojensa päätyttyä.
- 37 Jos pääasiassa kyseessä olevan kaltaisella edellytyksellä, joka koskee työskentelyn vähimmäiskestoja taloudellisen tuen hakuajankohtana, voidaan siten toteuttaa tavoite, joka on tukea korkeakouluopintojen suorittamista ja lisätä merkittävästi niiden Luxemburgissa asuvien henkilöiden osuutta, joilla on korkeakoulututkinto, kolmanneksi on selvitettävä, ylittääkö 24.7.2014 annetun lain 3 §:n 5 momentin b kohdan säännös taloudellista tukea koskevaa hakemusta edeltävästä seitsemän vuoden viitekaudesta työskentelyn viiden vuoden vähimmäiskeston laskemiseksi sen, mikä on tarpeen asetetun tavoitteen saavuttamiseksi.
- 38 Tässä yhteydessä on palautettava mieleen, että 14.12.2016 annettuun tuomioon Bragança Linares Verruga ym. (C-238/15, EU:C:2016:949) johtaneessa asiassa tutkitussa lainsäädännössä asetettiin korkeakouluopintoihin tarkoitettun taloudellisen tuen myöntämiselle jäsenvaltion ulkopuolella asuville opiskelijoille edellytykseksi se, että heidän vanhempansa oli työskennellyt Luxemburgissa yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan taloudellisen tuen hakuajankohtana.
- 39 Unionin tuomioistuin katsoi, että tällaisessa lainsäädännössä asetettiin rajoitus, joka ylitti sen, mikä oli tarpeen hyväksyttävän tavoitteen, joka oli lisätä Luxemburgissa asuvien korkeakoulututkinnon suorittaneiden määrää, saavuttamiseksi, koska kyseisen lainsäädännön mukaan ei ollut mahdollista, että toimivaltaiset viranomaiset olisivat myöntäneet kyseisen tuen silloin, kun vanhemmat olivat taloudellista tukea koskeneen hakemuksen jättämistä edeltäneen ajanjakson aikana muutamia lyhyitä keskeytyksiä lukuun ottamatta työskennelleet Luxemburgissa huomattavan pitkän – kyseisessä tapauksessa lähes kahdeksan vuoden pituisen – ajanjakson ajan, sillä tällaiset keskeytykset eivät olleet omiaan rikkomaan taloudellisen tuen hakijan ja Luxemburgin suurherttuakunnan välistä sidettä (tuomio 14.12.2016, Bragança Linares Verruga ym., C-238/15, EU:C:2016:949, 69 kohta).

- 40 Nyt käsiteltävässä asiassa Luxemburgin hallitus väittää, että sillä, että 24.7.2014 annetun lain 3 §:n 5 momentin b kohdassa säädetään seitsemän vuoden viitekaudesta työskentelyn viiden vuoden vähimmäiskeston laskemiseksi, voidaan nimenomaan ottaa huomioon vanhempien, jotka ovat rajatyöntekijöitä, työskentelyn lyhyet keskeytykset, koska tällainen säännös kattaa tilanteet, joissa vanhempi, joka on rajatyöntekijä, ei ole työskennellyt Luxemburgissa kahtena vuotena yhteensä seitsemän vuoden ajanjaksolla. Sen mielestä kansallisella lainsäätäjällä on sitä vastoin oikeus katsoa, että – toisin kuin vähäiset keskeytykset – pidemmät keskeytykset rikkovat rajatyöntekijöiden ja heidän opiskelevien lastensa siteen Luxemburgiin ja poistavat tämän jäsenvaltion intressin myöntää tukea kyseisille opiskelijoille. Kyseinen hallitus toteaa erityisesti, että tällainen vaikutus voidaan hyväksytysti katsoa olevan sillä, että työskentely keskeytyy lähes viideksi vuodeksi, kuten kävi Bruno Aubriet’lle.
- 41 Lisäksi Luxemburgin hallitus katsoo, että taloudellista tukea koskevien hakemusten käsittelyn mahdollistamiseksi standardoidusta joukkomenettelystä vastaavassa viranomaisessa on tarpeen omaksua objektiivinen ja neutraali kriteeri, kuten työskentelyn vähimmäiskesto tietyinä viitekautena, eikä ottaa huomioon mitään muita liityntäperusteita, jotka voisivat osoittaa, että rajatyöntekijällä on riittävä side Luxemburgin yhteiskuntaan.
- 42 Tällainen mahdollisuus nimittäin tarkoittaisi, että taloudellista tukea koskevien hakemusten käsittelystä vastaava viranomainen ottaa huomioon kunkin tapauksen erityisolosuhteet ja arvioi tapauskohtaisesti sitä, onko subjektiivinen seikka olemassa vai ei eli onko Luxemburgissa alle viisi vuotta seitsemän vuoden viitekautena työskennelleillä rajatyöntekijöillä ”riittävät siteet Luxemburgin yhteiskuntaan”. Syrjimättömyyden periaatetta ja suhteellisuusperiaatetta ei voida tulkita siten, että ne edellyttäisivät tällaista tapauskohtaista arviointia standardoidusta joukkomenettelystä vastaavassa viranomaisessa.
- 43 On kuitenkin huomattava, että pääasiassa valtion taloudellinen tuki korkeakouluopintoihin evättiin Nicolas Aubriet’lta, vaikka hänen isänsä oli poikansa taloudellista tukea koskenutta hakemusta edeltäneinä vuosina työskennellyt pysyvästi palkkatyöntekijänä Luxemburgissa merkittävän ajan, joka oli reilusti viiden vuoden vähimmäiskestoa pidempi. Bruno Aubriet nimittäin oli verovelvollinen Luxemburgissa ja maksoi vakuutusmaksuja tämän valtion sosiaaliturvajärjestelmään yli 17 vuoden ajan niinä 23 vuotena, jotka edelsivät hänen poikansa hakemusta taloudellisesta tuesta korkeakouluopintoihin, eli vuosina 1991–2014.
- 44 Bruno Aubriet ei sitä vastoin täytä 24.7.2014 annetussa laissa säädettyä edellytystä työskentelyn vähimmäiskestosta viitekautena, sillä hän joutui keskeyttämään työskentelynsä Luxemburgissa 15.1.2008–16.12.2012 löytääkseen työpaikan asuinvaltiostaan.
- 45 Kuten Bruno Aubriet’n tilanteesta ilmenee, se, että huomioon otetaan vain rajatyöntekijän työskentely Luxemburgissa taloudellisen tuen hakemista edeltäneenä seitsemän vuoden viitekautena, ei riitä kattavaan arviointiin siitä, miten merkittävät siteet kyseisellä rajatyöntekijällä on Luxemburgin työmarkkinoihin, varsinkin kun hän jo työskenteli Luxemburgissa merkittävän ajan ennen viitekautta.
- 46 Niinpä pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa lainsäädännössä säädetyn kaltainen sääntö, jonka mukaan taloudellisen tuen myöntäminen korkeakouluopintoihin jäsenvaltion ulkopuolella asuville opiskelijoille edellyttää, että heidän vanhempansa on työskennellyt Luxemburgissa vähintään viiden vuoden ajan taloudellisen tuen hakemista edeltäneenä seitsemän vuoden viitekautena, sisältää rajoituksen, joka ylittää sen, mikä on tarpeen hyväksytyyn tavoitteeseen, joka on lisätä jäsenvaltiossa asuvien korkeakoulututkinnon suorittaneiden määrää, saavuttamiseksi.
- 47 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että esitettyyn kysymykseen on vastattava, että SEUT 45 artiklaa ja asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan taloudellisen tuen myöntäminen korkeakouluopintoihin jäsenvaltion ulkopuolella asuville opiskelijoille edellyttää sitä, että taloudellisen tuen hakuajankohtana toinen opiskelijan vanhemmista on työskennellyt palkkatyöntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana kyseisessä jäsenvaltiossa vähintään viiden vuoden ajan seitsemän

vuoden viitekautena, joka lasketaan taannehtivasti kyseisen taloudellista tukea koskevan hakemuksen ajankohdasta alkaen, siltä osin kuin tällaisen lainsäädännön perusteella ei voida arvioida riittävän laajasti mahdollisen riittävän siteen olemassaoloa kyseisen jäsenvaltion työmarkkinoihin.

Oikeudenkäyntikulut

- 48 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 45 artiklaa ja työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta unionin alueella 5.4.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan taloudellisen tuen myöntäminen korkeakouluopintoihin jäsenvaltion ulkopuolella asuville opiskelijoille edellyttää sitä, että taloudellisen tuen hakuajankohtana toinen opiskelijan vanhemmista on työskennellyt palkkatyöntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana kyseisessä jäsenvaltiossa vähintään viiden vuoden ajan seitsemän vuoden viitekautena, joka lasketaan taannehtivasti kyseisen taloudellista tukea koskevan hakemuksen ajankohdasta alkaen, siltä osin kuin tällaisen lainsäädännön perusteella ei voida arvioida riittävän laajasti mahdollisen riittävän siteen olemassaoloa kyseisen jäsenvaltion työmarkkinoihin.

Allekirjoitukset